

Viastrý, cestovní

RED ROCK CANYON
PETRA SOUKUPOVÁ
JOSEF PLESKOT
CRAFT BRUT

3*17

Pro můj domov, v mém stylu.

Allianz

Allianz DOMOV

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

S konceptem Rotující pípy jsme přišli před pár lety proto, aby naši zákazníci mohli v hospodách na vyhrazeném kohoutu ochutnat i naše speciality, které tam nebyly čepovány trvale. Přesto je dobré, když je lidé mohou ochutnat, třeba po dobu týdne či dvou. Pro rotující pípu využíváme vizuály – krásné dívky ve stylu retro „pin-up“, kdy každá reprezentuje jeden pivní druh. Původně jsme je propagovali pouze v restauracích a pubech, ale v roce 2015 jsme je zveřejnili i na Facebooku. Od té doby jsme terčem několika feministických skupin, které nás a naši kampaň kritizují, pro mě nepochopitelným způsobem, jako sexistickou a rasistickou. V květnu letošního roku jsme „pin-upky“ dali na billboardy, a protože jsem opět očekával útoky feministek, rozhodl jsem se, jako odpověď těmto velmi hlasitým ženám, udělat si v následujícím měsíci legraci sám ze sebe. Dali jsme na billboardy tři motivy „pin-upek“, ale tentokrát s mým obličejem. Tedy opět tělo krásného děvčete doplněné mým obličejem a namísto nápisu „rotující pípa“ jsme je označili „feminist edition“. Abychom podtrhli vyznění naší odpovědi těm několika desítkám rozhořčených feministek, přidali jsme slogany „Za vším hledej ženu“, „Pivo dobré... (majitel magor)“ a „Pivo s koulema“. A spustil se opravdu povyk! Otevřené dopisy vyzývající nás ke stažení billboardů či vybízející přímo Radu pro reklamu a krajské úřady k jejich zákazu. Vnímám, že naše společnost je postupně, plíživě, krok po kroku upjatější. Svazuje nás spousta předpisů, roste byrokracie, kontrola a stáváme se politicky „překorektní“. Docela dost lidí se bere strašně moc vážně, a i proto jsem se snažil do kampaně vnést nadhled a humor, abych nás všechny tak trochu probudil. Jak jsem čekal, feministky začaly předhánět jedna druhou - která zareaguje ostřeji, pohoršeněji a zhnuseněji. A upřímně, jsem za to rád. Máme tak všichni možnost v přímém přenosu vidět, jak onen zmíněný a často skrytý proces postupného zcizování naší osobní svobody v reálu probíhá. Víím, že naprostá většina lidí chce být v pohodě, bavit se a mít radost ze života. Právě pro tyto lidi je naše kampaň určena. A feministky, namísto znásilňování názorů všech ostatních, mají možnost se na ni neřívat a naše pivo nekupovat. Tímto chci za sebe nahlas říct, že si i nadále budu dělat legraci sám ze sebe a že nebudu stahovat naše billboardy, které baví naprostou většinu společnosti. Na druhé straně jsem ze srdce rád, že žijeme v čase, kdy i feministky, se kterými bytostně z hloubi duše nesouhlasím, mohou říkat svůj názor. Na nás ostatních pak je, zda si i v budoucnu budeme svou křehkou osobní svobodu schopni uhájit..

Držte se!

vlastní cestou 3¹⁷

červenec – srpen – září

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Aneta Slavíková
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > Magazín Vlastní cestou). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

foto na obálce > Markéta Navrátilová

obsah

04 – Nemůžou vás celý život líbat jen múzy
rozhovor s architektem Josefem Pleskotem	24 – Craft Brut
lahůdka ze světa designu
09 – Z pivovaru
novinky a informace	28 – Dawson City: Bezprsták
komiks
12 – Večerní matiné s Mistrem Oldřichem Musilem
povídka Petra Šabacha	30 – Vadí mi nedostatek slušnosti mezi lidmi
rozhovor s Petrou Soukupovou
14 – Red Rock Canyon
fotoreportáž	33 – O toleranci
fejeton Bedřicha Solanského
22 – Bernard Fest
informace z pivovaru	34 – Slunečný ostrov Brač
reportáž
	38 – Jevišovické zámky
Vysočina a okolí

www.bernard.cz www.facebook.com/bernard.cz

NEMŮŽOU VÁS

CELÝ ŽIVOT

LÍBAT JEN MÚZY

říká architekt **Josef Pleskot**

Cítím, že to nadšení lidí jde dolů, že společnost je paralyzovaná, protože nemá ideál, nemá vizi.

V jednom interview jste si postěžoval, že dáváte příliš vážné rozhovory, tak to zkusíme jinak. Dá se do architektury vnést humor?

Humor přece mají lidi v sobě a teď jde o to – má to být sranda, nebo humor? Spousta staveb je legračních. Ty ale já úplně nepovažuji za architekturu. Třeba hotel v podobě nějakého strašidelného hradu nebo zámku nebo jakéhosi Disneylandu, tak to nevím, jestli jde o architekturu. Ale podobně, jako jsou lidi nositeli humoru, nositelem humoru může být i architektura. Jinak si myslím, že i ve středověké nebo klasické architektuře je spousta humorných prvků.

Máte na stole knížku o Hundertwasserovi, ten dělá humornou, veselou architekturu.

To já úplně nevím, jestli je to humor. Jeho věci nejsou nudné, takhle bych to řekl.

Mám rád i Gaudiho, ti dva architekti mají podle mě hodně společného.

Ano, zdánlivě spolu souvisí, ale já si myslím, že to dost dobře nejde. Gaudí je pro mě veskrze vážný.

Ale jeho park Güell v Barceloně je vysloveně hravý.

To je zase něco jiného. Hravé, humorné... Fajn, ale musí se vědět kdy a pro co... Kdyby takhle měly vypadat všechny ulice a veškerý veřejný prostor, tak to by asi nebylo ono. Ale jako určitá pestrost, něco, někde – to je bezvadné.

Jaký máte rád humor?

Dal jste mi knížku od Lasici, jemu a Satinskému se vždycky zasměju. Mám rád chytrý werichovský humor.

Co vás na vaší práci nejvíc baví? Ty první skici, kdy si vysloveně hrajete s tím, jak by asi stavba měla vypadat? Nebo rozpracování do konkrétního projektu? Nebo třeba debaty s inteligentními, vstřícnými investory?

Všechny ty fáze jsou nějakým způsobem zajímavé a charakteristické. Ale co mě baví úplně nejvíc, je to první koncipování, kdy se setkáte s neznámým člověkem, který si u vás objednává práci a něco vám sděluje, a vy analyzujete, jestli slova, která používá, jsou naplněná nějakou konkrétní architektonickou

vizí, anebo jsou to jenom slova. Takže pak zkoušíte na ta slova odpovídat návrhem, kresbou a na dalším setkání pak zjišťujete, jestli jste se potkali, nebo ne. Máme pokračovat, nebo se rozejít? I to se stává.

Stane se to někdy třeba až v průběhu stavby, kdy investor přichází s nevhodnými „vylepšeními“, která jsou proti duchu stavby?

Stává se to. Všechny podněty, s nimiž investor přichází, a které jsou v duchu stavby, jsou mi sympatické a příjemné. Ale když to jde proti duchu stavby, proti té první úmluvě, která vznikla s prvními návrhy, to nemám rád a myslím si, že to nikdy nevede k dobrým výsledkům. Ten duch se nedá opustit, respektive nedá se zradit.

A co vás inspiruje? Musíte si třeba důkladně projít okolí budoucí stavby?

Vždycky kladu velký důraz na obhlídku terénu, ale možná, že si teď čím dál tím víc skládám představu třeba i z historické tradice, která tam na místě už ani nemusí být čitelná. Může to být i literatura, mohou to být výpovědi spisovatelů nebo různých osobností i lidové historky... Ale jistě je to terén, jistě je to morfologie, jistě jsou to tradice toho místa.

Ještě se vrátím k investorům, můžete uvést příklad vzájemně se obohacující spolupráce, kdy i investor přicházel se zajímavými nápady?

Skoro ve všech případech to tak mám. Naposledy to byla přestavba Dolních Vítkovic. To byl ukázkový příklad synergie architekta a investora.

V poslední době to není zrovna téma, které by se řešilo. Ale jaký máte názor na případnou dostavbu Staroměstské radnice? Nezúčastnil jste se poslední architektonické soutěže?

Myslím, že ano. To bylo ještě za komunistů. Někdy v roce 1988. Já jsem s kolegou Jiřím Ševčíkem a dalšími kolegy kdysi dávno kolem roku 1983 udělal takový elaborát, který se jmenoval Vývoj radničního bloku. To byla vlastně architektonická, ale i společenská analýza toho, jak vznikla pražská radnice, jakou měla historii. Udělali jsme z toho takovou samizdatovou knihu v deseti nebo patnácti výtiscích. Zmapovali jsme veškeré soutěže, které do té doby byly, a řekli jsme si, že pozveme jednoho slavného norského

Ve svém ateliéru v Praze Holešovicích

teoretika, který se jmenoval Christian Norberg-Schulz a znal se s generací takzvaných postmoderních architektů. Ty jsme tehdy dost obdivovali a mysleli jsme si, že uděláme tajnou soutěž na dostavbu Staroměstské radnice. Norberg-Schulz přijel a přišlo mu to zajímavé. K té tajné soutěži nakonec nedošlo, vznikla jen taková podzemní soutěž mezi námi českými architekty, bylo to spíš veselé. Upekli se dort ve tvaru radnice, a tím to všechno skončilo. Nicméně tahle publikace se pak použila k vypsání soutěže, o které jste mluvil. Já jsem se téhle soutěže zúčastnil s Alenou Šrámkovou, Ladislavem Lábusem a s Vladimírem Krátkým. Dostali jsme čestné uznání, rozhodně jsme nevyhráli. Ještě se vrátím k tomu, proč ta soutěž byla a proč neměla větší společenskou reflexi. Protože byla o ničem. Ono se vlastně nikdy nevědělo, co do té parcely, do toho programu dát. Říkalo se – budou tam nějaké reprezentační prostory, schůzovna zastupitelstva... Kdyby byl vážný důvod, a to platí pro všechna zadání, budovu postavit, tak se najde způsob, jak. Ale ty soutěže na dostavbu radnice jsou všechny jalové, protože potřeba stavět nikdy nebyla akutní.

Ony ty stromy, které tam rostou, nejsou tak špatné.

Nejsou, nic proti stromům, ale patří tam dům. To je fakt. Ale když na ten dům není společenská objednávka, tak ať jsou tam stromy.

A co říkáte případné obnově mariánského sloupu?

To je taková politická, společenská, náboženská debata. Nevím. Byl bych rád, kdyby tam ten sloup býval zůstal, ale věci se nutně nemusejí vracet do původního stavu.

Má podle vás moderní architektura místo v zachovaných historických centrech některých měst? Má být historizující, nebo moderní?

Já myslím, že vždycky soudobá. Ta otázka mi přijde, že jí nerozumím, protože jaká historizující architektura dnes?

Jsou názory, že by se tam mělo postavit to, co tam bylo a z nějakého důvodu už není, nebo replika podle nějakého jiného domu ze stejného období.

To přece nejde. Vždycky je to jenom nějaká přetvářka, a tu já nemám rád. To už není

nic, to je faleš. Připojovat se k těm falešným názorům se mi prostě nechce, a dokonce to pokládám za nemorální. Má-li být naše, svébytná, hrdá, sebevědomá, jako že bych byl rád, aby taková byla, tak se tak má podle toho i stavět a basta fidli. Pak je jiná diskuse, jestli se na takovém prostoru má postavit zrovna mrakodrap, nebo ne. Mrakodrap asi ne. Ale když je to přijatelné z hlediska základních forem objemu a proporcí, tak proč ne skleněnou fasádu vedle barokní budovy. To je úplně v pořádku. Ale hlavně to musí být dobrá architektura.

Když jste zmínil slovo demokracie, jak vnímáte tu současnou? Jaký máte pocit ze společnosti, z politiky?

Já jsem člověk, který zažil entuziasmus doby Václava Havla, a od té doby, co entuziasmus kulminoval, pravda je, že se hodně změnil i celý svět, tak cítím, že to nadšení jde prostě dolů, že společnost je paralyzovaná, protože nemá ideál, nemá vizi. Má vizi už snad jenom – více chleba, více peněz do portmonky, to já nemůžu vidět rád, protože začátek devadesátých let vypadal úplně jinak. A to samozřejmě nemluvím o dravcích, kteří se zabíjeli a privatizovali překotně, všelijak, podvodně. Beru to jako obyčejný člověk a bylo nás hodně, kteří jsme chtěli obnovit ideál svobodné společnosti. Dopadlo to tak, jak to asi dopadnout muselo... Nemůžou vás celý život jen líbat múzy. Jsou i období propadu.

Ono to vypovídá o národu, že v přímé volbě zvolil zrovna takového prezidenta.

Zvolil se takový, jaký je národ sám. Já to vůbec nemůžu pochopit, protože v mém okolí nebyl nikdo, kdo by toho našeho Zemana volil. Vůbec nikoho takového neznám, přesto má vysoké preference a já jenom zírám.

Já taky nikoho takového neznám, asi se pohybujeme v jiných kruzích.

No vidíte, a to jste z Vysočiny. Já se za něj stydím, jednoznačně.

Pobavil jste se trenýrkami nad hradem?

Ale jo, jasně. To víte, že jo. A myslím si, že je fajn, že lidi se nedávají. Ale co to ve výsledku řeší? Moc ne. Rozveselilo to jenom nás, co jsme čekali, že by nějaké rozveselení mělo přijít. Ale lid se pohoršuje a kluci jsou za to souzeni. Platí přísloví, kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde.

JOSEF PLESKOT
*1952

Vystudoval architekturu na ČVUT v Praze. Nejdřív se zabýval teorií na fakultě architektury, pak pracoval v Krajském projektovém ústavu v Praze a po roce 1989 založil vlastní ateliér. Je ženatý, má dvě děti a žije v Praze.

Pojďme teď hodně do minulosti, jaké jste měl dětství? A co rodiče?

Dobré. Krásné. Moje rodina se v padesátých letech ukotvila, protože z Prahy jsme byli, dá se říct, vyštvaní, na venkově v jižních Čechách u Písku. Já jsem žil u prarodičů. Moji rodiče byli úžasní. I moji prarodiče byli úžasní. Mám na ně skvělé vzpomínky.

Kdy jste se rozhodli, že budete studovat architekturu?

Až potom, když jsem zjistil, že nemůžu být malířem, protože moje maminka řekla, že režimní malíř nebudu. Ona chtěla, abych byl učitelem. To jsem jí nespínil, neposlechl jsem – zdálo se mi to podobně režimní povolání. Chtěl jsem studovat dějiny umění, našťástí komunisté obor otvírali jen jednou za čtyři roky a pan profesor, se kterým jsem se sešel na filozofické fakultě, mi řekl – hele, jestli umíš trochu kreslit, tak jdi dělat architekturu. A tak jsem šel.

Vzpomínáte si na svůj první samostatný projekt?

Jo, ten byl záhy udělaný. To bylo někdy v sedmdesátých letech. Byl to rodinný dům pro mého kamaráda v Písku.

Projektujete radši rodinné domy nebo veřejné stavby?

Nejradši všechno a hlavně, když se to neopakuje. Jakmile něco dělám dvakrát, tak mě to už otravuje.

Děláte i výstavy výtvarníků, jsou to velké výzvy?

Já nevím, co je to velká výzva. To je takové slovní spojení, které se teď hodně užívá a kterému úplně nerozumím. Přes ty výstavy rád poznávám, co se teď ve výtvarném umění děje. Beru to jako součást svého sebevzdělávání a mezi výtvarníky mám daleko víc kamarádů než mezi architekty. Protože výtvarníkem jsem se nestal, tak se snažím držet s výtvarným uměním krok a zkouším zkoumat svět podobně jako oni.

A malujete někdy?

Ne. Zavřít se do komůrky a malovat, to mně přijde, že nejde. Nedělní malíře jsem nikdy neměl moc rád. A dělat to vážně, musel bych nechat architektury, a to bych nechtěl. Nebo možná i chtěl, ale ono mě to nepouští.

Máte kromě architektury a výtvarného umění ještě nějaký jiný zájem?

Rozhodně. Třeba už několik generací děláme zahradu. Můj dědeček něco založil, moji rodiče něco změnili, já jsem něco změnil, moje děti už něco změnily. Je to neustálý proces. Ale zahrada má stoleté stromy... Je obrovská, má téměř tři hektary. Ona je to částečně louka, částečně sad, částečně květinová zahrada.

A kde na to berete čas?

V sobotu odpoledne. Na to se vysloveně těším.

Jak je pro vás důležité rodinné zázemí? Máte děti?

Hrozně moc. Moje rodina byla vždycky soudržná, tradiční, takže já jsem opravdu závislý na pevnosti toho zázemí – moje žena o něj starostlivě pečuje. Mám dva syny. Jeden je částicový fyzik, druhý muzikant.

Vy jste někdy řekli, že architektura se dá vyprávět, tomu zase úplně nerozumím já. Můžete to nějak rozvést?

No jasně. Já si myslím, že i v beletrii, když čtete dobrý příběh, tak se popisuje taky prostředí. A co je to popis prostředí než popis architektury. A podle toho, jaké vám naskakují obrazy, tak je ten popis zdařilý nebo méně zdařilý. Po letech jsem se dostal ke Jménu růže od Umberta Eca a ty reálie, které on popisuje, jsou tak skvělé, že vám naskakují obrazy, které jen tak z hlavy nevyšumí. Umberto Eco byl vynikající autor, dokázal popsat prostředí a nejenom prostředí, on dokázal popsat architekturu, výzdobu chrámu... absolutně dokonale, přesně.

Skvěle se Bernard umístil v mezinárodních degustačních soutěžích. Na Australian International Beer Awards v Melbourne získal zlato Bernard Bohemian Ale a dvě třetí místa ocenila Bernard černý ležák s jemnými kvasnicemi a Bernard IPA. V Německu na International Craft Beer Awards bodoval Bernard sváteční ležák s jemnými kvasnicemi.

V tradiční novinářské anketě Naše pivo 2017, pořádané Českým svazem pivovarů a sladoven, kde novináři vybírají nejpopulárnější pivo, se Bernard umístil na druhé příčce. Ankety se zúčastnilo 272 novinářů ze všech druhů médií a napříč všemi regiony ČR. Při vlastním hlasování novináři nominovali 172 značek.

Na soutěži Pivo České republiky v Českých Budějovicích dosáhl Bernard stupňů vítězů hned čtyřikrát. Třikrát to bylo díky jedenáctce a jednou díky černému ležáku s jemnými kvasnicemi.

Bernard patří mezi nejlepší české a moravské pivovary. Potvrdila to Zlatá koruna od národní, ale i od mezinárodní poroty v soutěži Česká a moravská pivní koruna 2017. Současně byl oceněn vrchní sládek Josef Vávra a Rodinný pivovar Bernard v kategorii pivovarů s ročním výstavem 300 tisíc až 500 tisíc hektolitrů.

Z rukou hejtmana Kraje Vysočina obdržel Rodinný pivovar Bernard cenu za společenskou odpovědnost.

z pivovaru

Rodinný pivovar Bernard uspěl v anketě Czech TOP 100 o nejobdivovanější firmu Vysočiny 2016 a obhájil prvenství již po šestnácté. Současně v kategorii Potravinářský průmysl obsadil třetí místo v ČR.

Rodinný pivovar Bernard se v celostátní soutěži Progresivní zaměstnavatel roku 2017 do 500 zaměstnanců v Kraji Vysočina umístil na skvělém prvním místě a v rámci celé ČR na desátém.

Magazín Vlastní cestou skvěle zabodoval, na prvním místě byl v soutěži Zlatý středník 2016 o nejlepší firemní periodikum v sektoru retail. V soutěži Fénix content marketing dosáhl stříbrné příčky v kategorii B2C – časopis pro zákazníky. Ve stejné soutěži byl navíc oceněn i magazín Slavíme 25, který vyšel k 25. výročí založení Rodinného pivovaru Bernard v Humpolci.

PETR ŠABACH

Večerní matiné s Mistrem Oldřichem Musilem

Do studia vchází Oldřich Musil. Moderátorka, paní Veselá, ho vítá. Oldřich Musil ji zlehka líbne na tvář a při tom jí oběma rukama svírá dlaň a srdečně s ní potřásá.

„Měl jste dobrou cestu, Mistře..?“

„Dobrou... dneska je to z Ostravy do matičky Prahy prakticky jen skok...“ usmívá se Oldřich Musil.

„Potom se za vámi zastaví asistentka a projednáte s ní proplacení jízdenky, ano?“

„Samozřejmě...“ pokývá hlavou Oldřich Musil.

„Dáte si kávu? Minerálku? Vodu?“ ptá se ho paní Veselá.

„Trocha vody bude stačit,“ pokývá hlavou Oldřich Musil a tak trochu s údivem sleduje moderátorku, která mu nalévá do sklenice vodu z poloprázdné PET lahve. „Děkuji, to stačí,“ zarazí ji pohybem ruky.

„Mistře, máme ještě malou chvílku, takže: Začneme ukázkou z Borise Godunova, tedy jednou z vašich nejslavnějších árií, ale jenom kousíčkem, jelikož jsme časově limitováni, a já vás potom uvítám a položím vám první otázku. Chcete ji slyšet?“

„To ze zásady ne,“ protestuje s úsměvem Oldřich musil, „to by pro mě nebylo to pravé ořechové a potom – nebylo by to přeci napínavé.“

„Rozumím...“ usměje se paní Veselá.

„Mám si vzít sluchátka?“ ptá se pan Oldřich Musil a už už se pro ně natahuje přes stůl potažený tyrkysově zeleným, jakoby kulečnickovým, suknem, ale moderátorka jen zavrtí hlavou a s pohledem upřeným na sklo, za kterým obsluhuje jakýsi vousáč ve středních letech magnetofony, gramofony a ještě bůhvíjaké přístroje, a se zvednutou rukou, které

dominuje její ukazováček, ho napjatě sleduje. Vzápětí si se svým rozhlasovým kolegou vymění krátký pohled, oba dva na vteřinu přesně kývnou hlavou a teprve pak se na stole před Mistrem rozsvítí červené světlo. Studiem zazní árie z Borise Godunova. Boris umírá... ještě chvíli a ještě chvíli a pak vousáč za sklem něčím pomalu ubírá zvuku na síle, a to tak dlouho, dokud majestátní melodie úplně neztlachne.

„Vážení a milí posluchači. Vítám vás u našeho pravidelného pořadu Večerní matiné s milým hostem a dovolte mi, abych ho těm, kteří ho snad z naší ukázky ještě nepoznali, co nejsrdečněji představila. Naším dnešním a obzvláště milým hostem totiž není nikdo jiný než bývalý sólista Národního divadla, muž, jehož hluboký, mocný a temný bas obdivovaly generace milovníků operního žánru – Mistr Oldřich Musil! Vítejte, Mistře.“

„Dobrý večer,“ odpoví mile sametový bas, „ a prosím – bez toho Mistra.“

„Jak si přejete,“ usměje se paní Veselá.

„Tak tedy... právě jsme si společně s našimi posluchači doposlechli slavnou árii z opery Boris Godunov z dílny hudebního skladatele Modesta Petroviče Musorgského, s kterou jste sklízeli zasluženou úspěch po operních scénách celého světa včetně sloutné Metropolitní opery v New Yorku. Můžete nám k tomu něco říci? Podělit se s námi o vaše dojmy například z tohoto představení?“

„No... je tomu už bezmála třicet pět let,“ usměje se na paní Veselou pan Oldřich Musil, „ale na takové představení se samozřejmě zapomenout nedá. Dirigent Walter Koch... Lžidimitrij v podání jednoho z nejznamenitějších tenorů

Alexeje Lužina... atmosféra... publikum... To všechno se vám samozřejmě nesmazatelně vryje do paměti... Měli jsme tenkrát, tuším, dvanáct opon...“ Paní Veselá v nevěřicném úsměvu vykasává obě svá obočí jako rolety, přičemž jí jedna, ta nad pravým okem, mírně vázne a vyjíždí vzhůru o něco pomaleji. Chvíli se strnule usmívá a už už to vypadá, že takhle zůstane sedět paní Veselá navždy, ale to se nestane, jelikož ona najednou povyskočí, až sebou pan Oldřich Musil trhne, a radostně zvolá hlasem, který málem připomíná zpěv: „A máme tu prvního volajícího..!“

„Haló! Slyšíme se?“

Ozve se naprosto nesrozumitelný šramot.

„Musíte si ztlumit přijímač, my vás neslyšíme,“ upozorňuje s úsměvem do mikrofonu před sebou paní Veselá.

„Haló!!!“

„Musíte si ztlumit přijímač.“

Šramot přetrvává, přidává se nervózní funění a pak konečně zazní: „Haló?“

„Tak to už je lepší... Vítejte vás ve vysílání. Kdopak se to k nám dovolal?“

„Křížová... Ostravačka!“

„Tak to je hezké! Dobrý večer, paní Křížová. Chtěla jste se zeptat na...?“

„Víte, já jen že jsem Ostravačka tělem i duší stejně jako váš host pan Oldřich Musil.“

„Tady Musil, zdravím!“ říká s úsměvem na svůj mikrofon pan Musil.

„Mistře, vy si mě asi, tedy určitě nepamatujete, ale já jsem sestřenicí paní Kláry Kubešové. Klárinka jsme jí říkali. Znala se dobře i s vámi i s Bořkem Prášilem...“

Rozhostí se stísněné ticho.

„Srdečně vás zdravím! A to obě!“ volá se smíchem Oldřich Musil.

„Klárinka už není. Ona měla pásový opar a pak chuděra moc trpěla... ale to sem asi nepatří...“

„Takový je život...“ dodává smutně a účastně paní Veselá, „tak to chodí a my jsme pořád především o životě, paní Křížová... a vaše otázka zní?“

Ozve se nějaké štrachání a pak nastane chvíle ticha.

„Haló..! Slyšíme se? Haló!!! No, tak asi se nám to někde přerušilo a paní Křížová nám, jak říkáme my, rozhlasáci, vypadla z éteru, ale i to se tady občas stává...“

„Tady Křížová!“

„Musíte si ztlumit přijímač, paní Křížová, my vás tady pak špatně slyšíme.“

„Už je to lepší?“

„Už je to v naprostém pořádku. Můžete se ptát.“

„Já jen hledala fotografie. No, tady to je. Klárinka a já ještě jako mladá žába a vedle nás, tedy my jsme s Klárinkou každá z jedné strany, takže uprostřed je Bořek Prášil s harmonikou!“

„To je hezké, paní Křížová,“ říká s úsměvem, který je možné i slyšet, paní Veselá.

„Ale nevím, kdo je ten vedle něj,“ říká nešťastně rozechvělým hlasem paní Křížová.

Oldřich Musil se uvolněně zasměje. Moderátorka jakbysmet.

„To je hezké, paní Křížová, škoda, že tu fotografii nemůžeme také vidět...“

„No, jsem tam já a Klárinka a Bořek Prášil s harmonikou a ještě někdo. Víte, když někde vystupoval Bořek Prášil, tak to i kdyby trakaře padaly a já nevím co ještě, tak jsme sedly s Klárinkou na kolo a jely za ním, třebaš i přes celé město.“

„To je hezké,“ říká moderátorka, „tak to máte moc hezkou vzpomínku, že?“

„No, já jich tady mám víc, ale mám v tom takový zmatek, a taky já ani nečekala, že dneska budete vysílat, a jen co jsem to zaslechla, tak jsem vytočila vaše číslo a nestačila ty fotografie ani srovnat...“

„A nějaký dotaz na Mistra Musila máte?“

Oldřich Musil se nervózně usměje, ale jinak jen napjatě mlčí..

„No, my mu říkali Bóřa. Přijede náš Bóřa!“ říkali jsme.

„Takže my vám děkujeme za zavolání a pozdravujte Ostravu!“

„Tak... a kdo je tu další..?“

Je slyšet hlasité oddechování.

„Já vám povím, kdo je Lžidimitrij!“ ozve se hlas, který doslova vře a bublá dlouho zadržovanou zlobou. „Kalousek!!! To je Lžidimitrij. Dyť co von udělal?! Co?! Jak to, že není za mřížema nejen von, ale i ten druhý, ten.... no, já si teď

nevzpomenu... Takovej ten, co tu taky krad a pak to tu všechno ti dva rozkradli, aby měli ty svý jachty, a nás, obyčejný lidi by jen vysávali jako štěnice. To je Lžidimitrij, vážení! Ten váš pan Kalousek! Toho zavřít hned, lumpa jednoho!“

„Děkujeme za zavolání,“ říká teď už vážněji paní Veselá, „ale my, bohužel, nejsme pořad, kde by se měly řešit podobné problémy. Takže na shledanou a ještě jednou děkujeme. A už je tu druhý dotaz... Haló?! Slyšíme se?!“

„Slyšíme!“ volá do telefonu stejně rozechvělý a rovněž vzteklý, snad jen o něco starší hlas: „Já bych vám jen rád řek, že takovej bordel, jako je tu teď, tu teda eště nikdy nebyl! A v tom plně souhlasím s tím, co mluvil přede mnou...“

„A máte, prosím, nějaký dotaz na pana Oldřicha Musila?“

„Takovej bordel, co tu teďka je, tu nebyl, to vám povídám!“

„Tak my vám děkujeme za zavolání a pojďme k dalšímu volajícímu... Haló! Slyšíme se?“

Pár vteřin ticha.

„Aha... No tak já myslím, že teď by byla ta pravá chvílka na naši soutěžní otázku. A ta otázka zní – v kterém roce vystoupil Mistr Oldřich Musil v Metropolitní opeře v New Yorku a v jaké to bylo roli? Volejte na naše číslo dva tři sedm dva tři sedm... Haló?! Slyšíme se? Můžete si, prosím, ztlumit váš přijímač?“

„Haló?“ ozve se opatrně.

„Vítejte ve vysílání. Můžete se nám, prosím, představit?“

„Krblenová. Ostrava... Poruba...“

„Dobrý večer, paní Krblenová. Tak jak zní vaše odpověď?“

„Já se omlouvám, ale já neslyšela tu otázku, já si vás pustila, až když jste říkala to číslo, na které se má zavolat.“

„Ach tak,“ se smíchem říká moderátorka, „tak to bohužel, paní Krblenová, musíme dát možnost dalšímu z volajících. Haló?! Je tam někdo?!“

„Ani za komunistů tady takovej bordel nebyl!“ volá třesoucí se hlas. „Ani za komunistů!“

„Děkujeme za zavolání a váš názor, ale my bychom teď potřebovali dát prostor těm, kteří se chtějí zúčastnit naší soutěže... takže – kdo je na lince?“

„Já.“

„Dobry večer... můžete se nám, prosím představit?“

„Krblena... já nevím, s kým hovořím, mě teď akorát vrazila žena do ruky sluchátko, a že prej – uslyšíš se v rozhlase.“

„A slyšíte se?“

„Ne.“

„Tak to je dobře. To znamená, že spolu můžeme nerušeně hovořit, takže se vás ptám, pane Krbleno, v kterém roce a v které roli vystoupil pan Oldřich Musil v newyorské Metropolitní opeře.“

„Kdeže?!!“

„V Metropolitní opeře v New Yorku...“

Nastane delší chvíle ticha. Ozývá se jen jemné praskání ne nepodobné zvukům, které na jaře vydávají borové šišky.

„V New Yorku???“

„Ano. Přesně tak!“

„Tak to slyším poprvé... nevím... a ani nevím, vo nikom, kdo by zrovna tohle moh vědět...“

„No nic, tak pozdravujte paní Krblenovou a zas někdy na slyšenou,“ říká paní Veselá.

Z dálky se ještě stačí ozvat : „Že prej tě mám pozdravovat nebo co...“

„Haló? Slyšíme se?!“ volá paní Veselá.

„No jistě. Už jsem to našla. Je tu Bořek Prášil a já s Klárinkou a ještě doktor Sváček a muselo to být na nějaké oslavě, protože doktor Sváček má na hlavě fez na gumičku a všichni se tam smějeme od ucha k uchu. Asi Nový rok, ale kdy přesně, to vám nepovím.“

„To jste vy, paní Křížová?“

„No jistě... já jen hledala tu fotografii. Víte... doktor Sváček byl kapacita, ale u žádné legrace nesměl chybět. Oni někteří říkali, že je tak společenský, protože bere morfium, ale o tom já nic nevím a nechtěla bych zbytečně nikoho nactiurhat, já jen vím, že když Klárinca tekla krev z nosu, a na to ona trpěla po celý život, tak stačilo zavolat doktora Sváčka, a ten jí po telefonu... po telefonu, prosím vás... to krvácení zastavil! Věřili

byste tomu? Jak už jsem řekla – čistě po telefonu!“

„Haló! Slyšíme se?!“

„Já jen chtěla té paní, co volala přede mnou, říct, jestli, protože já jsem taky obdivovala Bořka Prášila, tak jestli by mi na sebe nedala nějaké spojení, že bysme si mohly vzpomínat společně...“

„No, tak to jistě, to my už tady u nás nějak zařídíme,“ říká paní Veselá, ale říká to trochu nejistě. „My se vám ještě ozveme... Haló?! Kdo je tam prosím další?!“

„A začalo to s Havlem!“ nese se nočním éterem hlas plný zloby. Protože s tím tady vznik ten bordel! Tenhle stát je jen jeden velkej bordel..! A kdo za to asi tak může?! Havel!!!“

„Vážení a milí posluchači. Čas je bohužel neúprosný...“ konstatuje náhle paní Veselá, „a i když bychom si s Mistrem Oldřichem Musilem mohli jistě vypravovat ještě o hodnou chvíli déle, nezbývá nám, než se protentokrát rozloučit. Takže to bylo naše i vaše Večerní matiné s milým hostem a těšíme se s vámi opět na slyšenou, a to příští úterý ve stejnou dobu. Dobrou noc!“

„Dobrou noc,“ řekne Oldřich Musil, ztěžka se zvedne ze židle a pomalu snímá z věšáku svůj zimník.

„Stihnete ten spoj?“ ptá se ho s naprasklým úsměvem moderátorka.

„Snad ano...“

„Ony ty vlaky do Ostravy teď jezdí lépe než dřív, že ano?“

„To je nesrovnatelné. Já myslím, že za čtyři pět hodin budu doma...“

„Tak vám děkujeme za návštěvu, pane Musile,“ vstává i moderátorka a podává mu ruku. „A ještě, prosím, chvílku počkejte na paní asistentku... Teď mi volala, že má zpoždění.“

„Já také děkuji,“ řekne Oldřich Musil, kterému kdysi (přesně dvacátého třetího května roku devatenáct set osmdesát jedna) ve stoje aplaudovala až po střechu zaplněná budova newyorské Metropolitní opery, a on se, coby kníže Godunov, musel spolu s ostatními dostavit celkem dvanáctkrát před oponu, kde se dlouze, hluboce a dojatě klaněli. To bylo ovšem tenkrát. Nyní si jen ohrnul límec a aniž by se zdržoval s nějakým dalším čekáním, vyrazil ven, kde pak s přimhouřenýma očima a s rukama vraženýma hluboko do kapes kráčel vstříc palčivým sněhovým vločkám směrem k nedalekému nádraží.

fotoreportáž

RED ROCK CANYON

Pokud se vám podaří zavčas opustit kasino, automaty a krásné tanečnice v Las Vegas, neexistuje lepší příležitost, jak si vyčistit hlavu. A navíc je velmi dostupná. Ani ne po hodině jízdy na západ z „města hříchu“ se ocitnete v nevadské poušti a rozevře se před vámi Red Rock Canyon, jeden z nejnavštěvovanějších národních parků v jižní Nevadě. Dramatickými tvary a dechberoucími barvami vápencových skal se můžete kochat při okružní jízdě autem, stejně tak jako na kole nebo pěšky po mnohačetných stezkách.

NEZAPOMENUTELNÉ OKAMŽIKY S PŘÁTELI

Vytvořte si vlastní fotoobraz se slevou 20 %

Některé zážitky si stojí zato připomínat.

slevový kód VC20

TAFOTKA.CZ

Nečekejte, akce platí pouze do konce srpna 2017.

foto Josef Čech

14. ročník magazínu
Vlastní cestou
představuje Bernardfestu 2017
Karel Janda

CRAFT
BRUT

Millets

Ohnutá trubka.
Třívrstvý probrušovaný lak.
Ručně osekaná žula.
Rozsvítí se dotekem.

Puzzly Boxes

Přesně zabroušená žulová deska
rozbitá na kusy.
Není puzzle jako puzzle.

Craft Brut

Art brut, označovaný též jako Informel či Outsider art, se nazýval styl, který by se dal nejlépe přeložit jako „syrové umění“. Kresby a malby vznikaly naprosto spontánně, intuitivně, pod vlivem šílenství, spirituálních zážitků a podobně. Těžko soudit, pod jakým vlivem tvoří Adam Tureček (absolvent ateliéru designu pražské UMPRUM) své limitované série objektů a věcí, ale

zastřešující název projektu Craft Brut naplňuje beze zbytku. Na jedné straně promyšlenost, přesnost, inovativnost (např. jeho probrušovaná technika úpravy povrchu je vedena na patentovém úřadu). A nikoli na druhé, ale na té samé straně nacházíme prvky náhody, ledabylosti a zároveň nekompromisní síly, která láme, ohýbá, drtí, pálí. Punk ční, ale funkční.

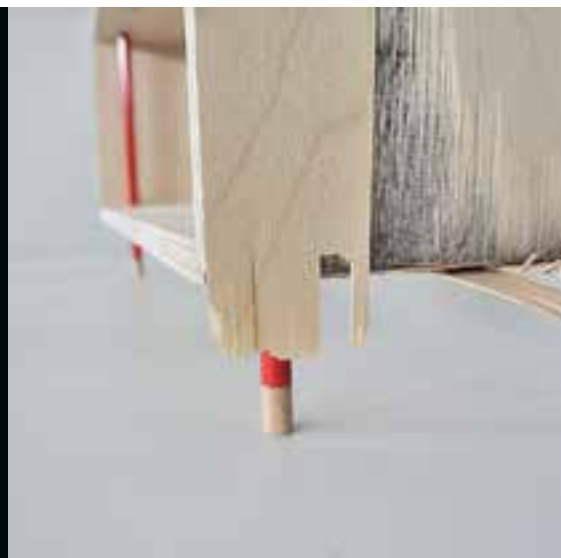
Sweet Sour

Velká láhev na okurky
+ ozdobný límec
= váza.

Bunb

Přesně naříznout,
nekompromisně ohnout.
Ať se děje, co se děje.

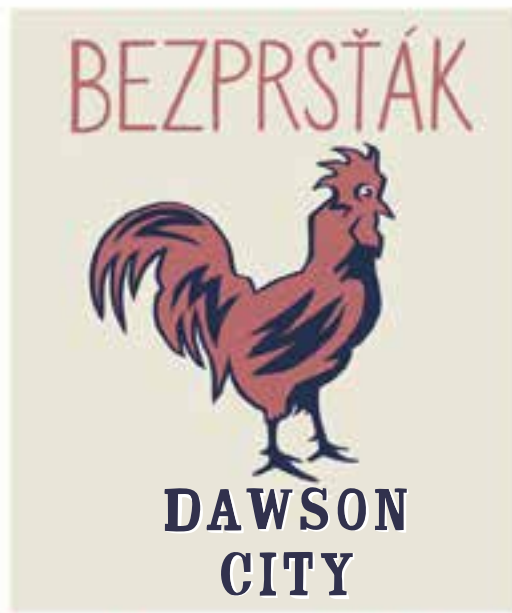

PACOVSKÉ STROJÍRNY & ZVU STROJÍRNY

tvoří významného dodavatele kompletních technologických celků
pro malé rodinné pivovary, střední pivovary až po průmyslové
pivovary s kapacitou do 3 mil. hl piva za rok

www.pacovske.cz www.zvustrojirny.cz

SAFICHEM group

Vadí mi nedostatek slušnosti mezi lidmi

Petra Soukupová | spisovatelka

O některé věci se moc nezajímám a nerada o nich tedy mluvím, protože nerada mluvím o něčem, o čem vím málo.

Byly doby, kdy spisovatelé byli považováni za jakési svědomí národa, měli vysokou prestiž, jak je to podle vás dnes?

Myslím, že to tak není. Dneska jsou jiné elity národa. Na vzdělání a rozhled se moc nehledí, což nepovažuji za dobré. Ale já si nemyslím, že zrovna já bych měla takové znalosti a přehled, abych mohla komukoliv cokoliv říkat.

Občas vznikají různé občanské petice žádající to či ono. Zúčastňujete se někdy takových akcí?

Ne. Respektive jediné petice, které podepisuju, jsou na záchranu přírody nebo lepší zacházení se zvířaty. Těch politických, společenských se nezúčastňuju.

Proč ne?

Nevím. Asi málo věřím tomu, že to má nějaký dopad. A někdy se necítím dost fundovaná na to, se k takovým věcem vyjadřovat.

Co vám nejvíc na současné společnosti vadí?

To je strašně složitě, vadí mi toho hodně. Kdybych to měla nějak zobecnit, tak nedostatek slušnosti mezi lidmi. A kdybych měla říct něco, co se týká politiky, tak je to příklon k Východu, k tomu východnímu modelu vládnutí oligarchů. V reálném životě si myslím, že každý člověk může začít tím, že bude slušný k lidem kolem sebe, tím by se významně zlepšily podmínky pro život. Mně přijde, že lidi jsou se vším nespokojení, nikdo nikomu nepřeje nic dobrého... My, Češi jsme dost závistiví, ale zas nedokážu říct, jestli to v jiných zemích není podobné, nechci to vztahovat k národu ani k době. Chci to vztahovat k lidem obecně.

Dá se v Česku literaturou uživit?

Někdo se jí určitě živí, pár takových lidí je. Já, kdybych byla sama a neměla rodinu, tak bych se asi mohla čistě literaturou uživit vzhledem k prodejm, které mám. Ale aby to bylo pro mě pohodlné, musela bych psát víc a vydávat častěji, asi ideálně jednou ročně. A to by zase nebylo pohodlné v životě, protože bych byla pod větším tlakem, že musím psát víc, abych se uživila. Já osobně jsem nikdy neměla ambice se literaturou uživit.

A čím se kromě literatury živíte?

Dělám dramaturga seriálu Ulice, to je moje hlavní pravidelná obživa. Kromě toho občas píšu něco pro televizi. Psala jsem seriál Kosmo, spolupracovala na sitcomu Comeback. Taky jsem napsala nějaké scénáře k filmům, které jsou v různých stádiích vývoje. Podle jedné povídky z knížky Zmizet jsem napsala filmový scénář, který se natočil a teď se stříhá. Premiéra bude snad příští rok na jaře. Podle knihy Pod sněhem teď scénář psát začnu, mám producenta i režiséra, dostali jsme grant, takže to je taky na dobré cestě, i když spíš na začátku.

Nakladatelé, mezi něž patřím i já, si stěžují, že prodej knih klesá. Jak to pociťujete vy?

Já jsem to zatím nepocítila. Ale nejsem na trhu zase tak dlouho, abych to poznala. Náklady mých knížek spíš stoupají, nemůžu si stěžovat.

Jak moc se na prodeji podílela skutečnost, že jste před časem získala cenu Magnesia Litera za soubor povídek Zmizet?

Nevím přesně, ale bylo to v řádu několika tisíc, takže to byl významný rozdíl. Ale po tom, co mě čtenáři díky té ceně poznali, tak to zatím vypadá, že mi zůstali věrni.

Nemáte dojem, že časem se tištěné knihy stanou luxusním zbožím pro fajnšmekry?

Ony už relativně drahé jsou. Ale třeba ve Slovinsku jsou knihy podle mé překladatelky třikrát dražší než tady. To mě překvapilo, protože já měla pocit, že knihy jsou i tady už dost drahé. Ale myslím, že pro toho, kdo čte a chce knihy mít, je to zatím přijatelné. Jak to bude v budoucnu, to opravdu nevím.

Jak se prodávají vaše knihy v elektronické podobě?

To přesně nevím, ale těch tištěných se prodá mnohem víc. Podle mě nejsou e-knihy nějakou velkou konkurencí těm tištěným, ale oni si je hlavně mladí lidé dokážou stáhnout zadarmo. A ti starší chtějí knížky. Já osobně mezi těma dvěma formami nevolím. Jedině když jedu na cesty, tak si beru čtečku. Doma je mi to jedno, záleží, v jaké podobě se mi knížka dostane do ruky.

Asi nejste konzervativní.

Asi ne. A než bych měla na dovolenou vláčet štos knih, radši si vezmu čtečku.

Já se ještě vrátím k Ulici. Jaké to je pracovat na komerčním zboží na jedno použití?

Není tam takový tlak na člověka jako jedince. Když píšu knihu, musím mít vůli napsat to sama. Tady jsem prostě jedno kolečko v týmu, a pokud tu práci chci mít, musím dodržovat termíny. Není tam čas a prostor pro nějaké větší osobní zaujetí. Jsou chvíle, kdy na některé dílčí věci můžu říct svůj názor, ale já jako dramaturg to nevymýšlím. Ale potom, když už je to v tom procesu, nemá cenu se pozastavovat, že nesouhlasím s tím, jak je to vymyšlené. Už to tak je. Já musím, protože jsem dramaturg dialogů, dohlédnout na to, aby se postavy chovaly tak, jak

PETRA SOUKUPOVÁ *1982

Vystudovala scenáristiku a dramaturgii na pražské FAMU. Působí jako dramaturgyně seriálu *Ulice*. Vydala jednu knížku pro děti a čtyři pro dospělé – *K moři* (za ni získala Cenu Jiřího Ortena), soubor povídek *Zmizet* (Magnesia Litera), *Marta* v roce *vetřelce* a *Pod sněhem*. Podílela se na seriálech *Comeback* a *Kosmo*. Podle jejího scénáře se připravuje film s pracovním názvem *Na krátko*.

vyplývá z předchozího děje. Aby nevybočovaly, aby tam pokud možno fungovaly všechny návaznosti. Aby mluvily a chovaly se konzistentně. A taky dohlédnout, aby se dialogista, který rozepisuje to, co někdo jiný vymyslel, nevzdaloval tomu, co má předepsáno. A v momentě, kdy se schválí, jak to bude dál, už se nemá cenu trápít tím, že mě osobně to třeba nepřipadá dostatečně pravděpodobné. Je to televize a nekonečný seriál a já se snažím odvést svoji práci, jak mohu nejlépe, a to je všechno.

Jak dlouho to děláte?
Začínám šestý rok.

A pořád nemáte chuť s tím seknout?

Ani ne. Je pravda, že samozřejmě časem je z toho člověk víc a víc unavený, protože *Ulice* běží každý všední den kromě prázdnin a nějaká pauza je taky o Vánocích, což pro autory znamená volno měsíc v létě a měsíc přes ty Vánoce, a to je málo. Rychlost, ve které to vzniká a odevzdává se, je docela velká.

S tou Ulicí jste mě překvapila, považuju vás za takovou svéráznou, ne příliš příliš přizpůsobivou osobu a zapojení do ryze komerčního seriálu mi prostě nesedí.

Hlavní moje práce je čist texty po ostatních lidech, to znamená, že já se s nimi nevidám, máme jednu schůzku za čtrnáct dní, kdy si s týmem předáváme další práci. Já bych nemohla pracovat někde, kde bych se s lidmi scházela každý den. Dlouhodobě bych to určitě nevydržela. Je to hlavně o čtení, poznámkování a přepisování, a to je práce o samotě, a taková mi skvěle vyhovuje. Navíc *Ulice* je dost pohodlná, když si člověk dokáže uspořádat čas, což myslím umím, tak už mu to moc nebere vnitřní energii. Psát knihu je daleko větší dřina než dělat *Ulici*, a to nakonec jak časově, tak psychicky.

Co vás inspiruje?

To je těžká otázka, na kterou nikdy nevím, jak mám odpovědět. Já nevím. Občas lidi, ale málo. Spíš mám pocit, že příroda. Ale nedokážu přesně říct, kde tu inspiraci беру.

Vaše knížky a povídky jsou dílem fantazie nebo mají nějaké předobrazy v realitě?

Třeba v krátkých povídkách, které jsme psala na zakázku pro vás, často na poslední chvíli, byl nějaký předobraz, ale není to tak vždycky. Může se stát, že použiju nějaký zážitek, který znám z vyprávění. Někdy, když nemám moc času a nic mě nenapadá, zážitky nebo nějaké situace ze svého života používám, ale lidé jsou jiní.

Ale ono vás vždycky něco napadne, nestalo se, že byste povídku nenapsala.

To je pravda. V oblasti mezilidských vztahů je dost možností. Někdy minulý nebo předminulý rok jsem si navíc vymyslela celou rodinu postav a na krátké povídky teď už používám jenom je. Vždycky se rozhodnu, z pohledu kterého člena té rodiny se děj bude odehrávat, a v povídkách na zakázku je vždy nějaké zadání, takže je to jako docela zábavné cvičení.

Říká vám něco termín tvůrčí krize, kdy psaní nejde a nejde?

Co se obecně považuje za tvůrčí krizi, to neznám. Jsou samozřejmě těžší momenty, kdy to jde hůř, ale dost často to u mě závisí na vnějších okolnostech než na nějaké vnitřní krizi psaní. Obecně se mi špatně píše, když je větší stres jinde, v jiné oblasti života. A píše se mi hůř, když ta věc není moc připravená. Třeba moje poslední kniha, kterou píšu právě teď a v létě jí, doufám, dopíšu, se mi z mých knížek píše nejhůř. A já nevím, jestli je to proto, že už toho

mám dost, nebo proto, že když má člověk rodinu, je těžší najít si čas a prostor, nebo jestli je to prostě blbý, a proto to jde tak špatně. Ale to se ještě uvidí. Mám samozřejmě dny, kdy se snažím psát a nejde to, ale že bych půl roku nad něčím seděla a nic, to se mi nestává.

O čem bude nová kniha, kterou teď píšete?

Bude také, překvapivě, o rodinných vztazích. Je to příběh matky, jejího desetiletého syna a babičky – matky té matky. Nevím, jak bych zkráceně popsala děj, je to o tom, že ten kluk vlivem okolností začne žít u babičky, a co to s tou rodinou udělá. Jak se každý vyrovnává s novou životní situací.

Co byste řekla výroku Ernesta Hemingwaye, že každý dobrý příběh končí smrtí?

To nevím, ale spíš je to podle mě nadsázka. Málo co je tak silné jako smrt, takže její použití zanechává silnější dojem. Je pravda, že ve svých knihách dost často smrt používám, ale ne na konci, spíš jako katalyzátor něčeho. Ale už se snažím to nedělat, třeba v knížce *Zmizet* toho bylo strašně moc.

Co vás zajímá kromě literatury?

Spousta věcí. Zajímá mě moje dítě, můj partner, seriály, knihy, příroda, zvířata... Malinko mě zajímá sport. Běhám, ale poslední dobou to nestojí za řeč. Snažím se trochu se zabývat věcmi kolem sebe, ale je to pro mě občas tak depresivní, že to schválně pouštím. Proto o politice nebo současné situaci na světě nemůžu moc mluvit, protože prostě vím málo a nechci dělat nepoučené závěry. Akorát je mi někdy líto, že totéž si nemyslí víc lidí. To by myslím taky dost pomohlo té obecné náladě ve společnosti. A co se týká domácí politiky, tak život je prostě sám o sobě dost složitý a těžký, než aby si k sobě člověk pouštěl ještě tohle.

text **Bedřich Solanský**
ilustrace **Luděk Bárta**

fejeton

O toleranci

Pro praktický život je tolerance hodně důležitá. Tak třeba soužití s člověkem, který není tolerantní, bývá dost složité a vede k neustálým sporům a hádkám a často končí rozchodem. Mám přítele, jehož žena nesnese, když si před ní zapálí. Ona ví, že pokud jde s kamarády do hospody, tak kouří, ale běda kdyby si cigaretu dopřál v její přítomnosti, byla by scénka. Naštěstí přítel nepropadl tabáku natolik, aby mu to dělalo větší potíže, a je tolerantní k jejímu netolerantnímu postoji a před ní nekouří, aby předešel sporu. A nevádí mu ani, že někdy si z něho hlavně kouřící kamarádi dělají legraci a občas ho vybízejí, aby byl mužnější.

Bývaly doby, kdy ve školách nebyli tolerantní k dlouhým vlasům. Zvlášť zavilí pedagogové dokonce vyhrožovali vyloučením ze studia. Mě to postihlo na pedagogické fakultě, kdy šéf katedry zaměřené na občanskou výchovu trval na mém ostříhání, jinak nebudu moct chodit na praxi do základní školy, a tudíž skončím. Tolerantnější postoj projevil šéf katedry matematiky, i když rozhodnutí významného soudruha, který měl i vysokou stranickou funkci, nemohl zvrátit. Překvapivě mi navrhl, že jestli se ostříhám dohola, což nebylo jako dnes, tehdy holohlavců (vynechám plešatce) bylo pomálu, že se i on nechá ostříhat

dohola. Nutno dodat, že pan profesor se vrátil ze stáže v kapitalistické cizině a moc si neuvědomoval, že na tehdejší dobu výstřední „účes“ by ho mohl stát místo. Dodnes mě mrzí, že jsem lpěl na svém porostu a jeho nabídku odmítl. Chtěl bych vidět, jak by se soudruh tvářil na tak důkladný sestřih. A co by říkal na „účes“ pana profesora. Jestli bychom z fakulty nevyletěli oba.

Dnes je ovšem jiná doba, nosí se nejrůznější, často i velmi bizarní účesy a dlouhé vlasy snad už nikomu nevádí. S dlouhými vlasy souvisí i rock, kterému se před lety říkalo big beat. Tahle muzika „vlasáčů“ vadila spoustě lidí. Když jsem si pustil magneták, pokud byl otec doma, musel jsem zvuk ztišit nebo úplně vypnout. Nový hudební styl nesnášel a často opakovaly tehdy okřídlenou větu, že ten big beat je o čtyřech akordech a se skutečnou hudbou nemá nic společného.

Velkou toleranci naopak projevila moje matka. V čase hippies přišlo do módy kytičkované oblečení. Letěla také výrazná kostka a vůbec pestré barvy. Toužil jsem po podobném oblečení, které v socialistických obchodech samozřejmě nebylo. Tehdy mi moje matka překvapivě nabídla, že mi ušije kostkované kalhoty. Výsledek její práce mě nadchl a okamžitě

jsem si křiklavé modro-fialovo-červené kalhoty oblékl a vyrazil do centra. Někteří lidé se dokonce zastavovali a ukazovali si na mě. Bylo mi sedmnáct a byl jsem na to pyšný. A hňálo mě, že big beatu propadlí kamarádi mi závidějí. Do školy, chodil jsem na gymnázium, jsem si kalhoty, které jsem brzy vylepšil vestou z imitace tygří kůže a zlatými knoflíky, rovněž matčina práce, doplněnou růžovým šátkem, vzít netroufal. Úplně stačily kritické poznámky nic nechápajících pedagogů, kteří mě zahlédli někde venku.

Nicméně na první den vysoké školy jsem se takhle oděn vydal do Brna, kde jsem pedagogickou fakultu studoval. Až za několik let jsme se od své ženy, s níž jsem začal chodit až po pár měsících poté, co mě z fakulty vyhodili, dozvěděl, že když mě poprvé viděla na tramvajové zastávce (v Brně by se řeklo na zastávce šaliny), v duchu si říkala – panebože, co je to za idiota. Asi to pro ni musel být šok, když si to tak dlouho pamatovala. Přesto si mě nakonec vzala a zijeme spolu už přes čtyřicet let. A řekl bych, že je to hlavně díky tomu, že jsme oba tolerantní a taky že jsme se naučili pokud možno nedělat to, co partnerovi vadí. Mé kouření ženě naštěstí moc nevádí, a to ani v její přítomnosti.

Slunečný ostrov Brač

Chorvatský ostrov Brač patří k oblíbeným cílům českých turistů a nevdí jim, že autem dojedou do Splitu a pak musí ještě pokračovat docela drahým trajektem do Supetaru. V rušných letoviscích, jako je právě Supetar nebo Bol a Milna, jsou kromě ubytování v soukromí i mnohé hotely a penziony. Kdo ale dává přednost klidnější dovolené, může se ubytovat v menších střediscích, jako jsou Poglja, Postira, Sutivan nebo Sumartin. Najde se zde dobré ubytování v apartmánech doslova i pár metrů od moře.

Pokud si někdo udělá program jen ležení na pláži, koupání a slunění se, dělá velkou chybu. Na Brači je spousta zajímavých a leckdy hodně zastrčených míst, která určitě stojí za návštěvu. Ovšem je k tomu zapotřebí auto, hromadná doprava tu sice funguje, ale jen mezi některými městečky a vesnicemi.

Největším lákadlem vnitrozemí Brače je vesnice Škrip, která leží asi dva kilometry od malého letoviska Splitska. Její historie je dlouhá několik tisíc let. Původně tu žili Ilyrové, po nichž do dnešních časů zůstalo několik úseků hradeb z velkých kamenů. Šlo o takzvané kyklopské hradby, které obyvatelé stavěli podle řeckého vzoru. Právě proti pronikání Řeků na ostrov Ilyrové hradby budovali. Nájezdům římské říše už odolat nedokázali. Postupně se na ostrov začali stěhovat Starochorvaté, po kterých zůstalo na ostrově spousta památek, hlavně malých jednolodních předrománských a románských kostelíků s půlkruhovou apsidou často vybudovaných na opuštěných místech. Jsou postaveny z přitesávaných kamenů, bez omítky. Jejich střešní krytinu tvoří kamenné desky a v apsidě bývá kamenná oltářní deska. Jeden takový je například u Selce. V té mimochodem léta pobýval slovenský spisovatel Martin Kukučín a o tehdejší životě napsal poutavý román Dům ve stráni. Ale zpátky ke Škripu. Mnohem početnější a viditelnější stopy zanechali ve Škripu Římané. Za nich tu byla největší kamenická dílna na výrobu sarkofágů na celém východním Jadranu. Po celé vesnici jsou rozestavěny dokončené i nedokončené sarkofágy, případně jejich fragmenty. Škrip se může pochlubit i největším dochovaným římským hřbitovem na ostrově. Právě z tohoto hřbitova pocházejí mnohé reliéfy a jejich fragmenty, uložené především ve zdejší vlastivědném muzeu – Zavičajni muzej otoka Brača, zkráceně Brački muzej. Jsou tu k vidění i předměty z pozdějších století dokumentující život chorvatských venkovanů.

Největší škripskou památkou je římské mauzoleum, které bylo vybudováno na přelomu 3. a 4. století našeho letopočtu. Ve vesnici stojí i dodnes obývaný malý hrad, který v šestnáctém století postavila zdejší významná aristokratická rodina Cerinićů. Významnou raně středověkou památkou Škripu je na nedalekém hřbitově renovovaný předrománský kostelík sv. Ducha z 11. až 12. století, který odborníci pokládají za jeden z nejkrásnějších příkladů předrománské architektury v zemi.

Archeologický průzkum prokázal, že tento hřbitovní kostelík stojí na pozdně antických základech. Na okraji srázu za hřbitovem se nachází příjemná vyhlídka s kamenným křížem a jsou odtud pěkné pohledy do bračského vnitrozemí.

Druhou nejvýznamnější památkou Brače je malebný klášter Blaca uprostřed vysokých skal, který se nachází v jihovýchodní části ostrova mezi Milnou a Bolem. Podobá se známějším klášterům v řeckých horách. Dojet se k němu dá na parkoviště po nepříliš kvalitní vozovce a pak se musí jít asi tři kilometry pěšky většinou mírně klesající cestou, zhruba stejně vzdálený je klášter od moře, kam jezdí výletní parníky z Bolu. Klášter byl založen v polovině 16. století dvěma mnichy, kteří roku 1551 uprchli z pevniny před Turky na ostrov Brač, který byl tehdy spravovaný Benátskou republikou. Klášter postupně získal a obhospodařoval rozsáhlé pozemky, kde se pěstovala vinná réva a olivy a chovaly se ovce. Dalším obchodním artiklem mnichů byl med. V roce 1614 byl v areálu kláštera dokončen kostel Nanebevzetí Panny Marie, který ale zničil požár v roce 1724 a obnovili ho v roce 1757. Nejstarší je černá kuchyně postavená v jeskyni.

Největšího rozkvětu klášter dosáhl v 18. a 19. století, kdy byl postupně přestavován a zaměstnával víc než sto padesát lidí. Na konci 19. století byly provedeny další stavební úpravy a interiér kláštera byl doplněn exkluzivním nábytkem. V klášteře byla také tiskárna a dodnes tu zůstala rozsáhlá knihovna čítající jedenáct tisíc svazků.

Posledním mnichem a představeným kláštera byl Nikola Miličević, který byl rovněž uznávaným astronomem. Zkoumal dvojhvězdy a hledal komety a novy. Pro svá pozorování zakoupil v roce 1926 teleskop, který byl největší v této části Evropy a dosud se v klášteře nachází. Nikola Miličević žil v klášteře Blaca až do své smrti v roce 1963. Tehdy také zanikla škola, kterou mniši vedli pro děti z blízkých osad. Později byl klášter změněn v muzeum, o které se starají dva bratři. Žijí tu celoročně a zásoby sem vozí na hřbetě osla. V létě provázejí turisty a mimo sezónu se starají o údržbu kláštera. Bohužel neprodávají žádné občerstvení, jídlo a pití na polodenní výlet si turisté musejí vzít s sebou.

Zajímavý výlet je do Murvice, která leží několik kilometrů od Bolu a vede sem nová asfaltová silnice. Ještě před několika lety tu byly jen rozpadávající se domy, dnes jsou tu dvě restaurace. A dole u moře je asi nejhezčí pláž na Brači, je oblázková a zčásti krytá vzrostlými borovicemi. Je určitě malebnější než známa písečná pláž v Bolu – Zlatni rat, kde v létě v podstatě není k hnutí.

Z Murvice se pěšky za necelou hodinu dojde k další církevní památce. Je to Dračí jeskyně (Chorvaté ji také říkají Zmajeva spilja), která se nachází ve vnitrozemí ve výšce dvě stě padesát metrů nad mořem. Cesta k jeskyni pak vede vzhůru upravenou

pěší stezkou kolem zříceniny kláštera Stipančić. Od 16. století byl v jeskyni poustevnický klášter. Mniši a mnišky, kteří pchali z pobřeží před Turky, našli poměrně bezpečné útočiště na Brači a část mnichů obýdla právě Dračí jeskyni. Do dvacet metrů dlouhé jeskyně se vešly malá kaplička i celý mnichů a společné prostory. Zvnějšku zdobí stěny jeskyně reliéfy s drakem. Dříve se předpokládalo, že je vytesali mniši, ale v poslední době se spíše soudí, že dračí výzdoba exteriéru jeskyně je mnohem starší, že pochází z pohanských dob. Jeskyně je bohužel uzavřena mříží, takže bez průvodce se nedá dovnitř dostat. Ale v Bolu tenhle výlet organizuje cestovní kancelář.

Zajímavým místem je Lovrečina. Jednak tu stojí působivá ruina starého kostela, a jednak je tam i pěkná pláž. Bohužel sjezd ze silnice je dost prudký, a tak tu jiné auto uprostřed může znamenat dost velký problém.

Rozhodně si nenechte ujít nejvyšší horu Brače, Vidova gora je 778 metrů nad mořem. A je odtud za příznivého počasí nádherný výhled na Bol, na protilehlý ostrov Hvar a je vidět i italské pobřeží. Na Vidovu goru se dá dojet autem anebo vystoupat strmou stezkou z Bolu.

Poslední církevní památkou, o které je potřeba se zmínit, je klášter v Bolu, který leží na samém konci pobřežní promenády. Samotný Bol je nejvýznamnějším letoviskem ostrova Brač. Snad proto jsou ceny v restauracích i na stromy krytém tržišti dost vysoké. Ne že by jinde byly nízké, ale rozdíl tu je. Chorvatské restaurace jsou zejména přímo na pobřeží problematické. A nejde jen o ceny. Výběr nabízí většinou jen pár jídel – čevabčiči, ražniči, plieskavicu (to je také mleté maso ve tvaru placky), vepřový kotlet na grilu a někde i hovězí. Z několika zkušeností vím, že ani tahle jídla nemusejí být zrovna lahodná a připravená s láskou. Jako by si Chorvaté říkali – turisté to snesou. A ještě jsem zapomněl na ryby, které, ač jste u moře, jsou hodně drahé. Zejména to platí o takzvané bílé rybě, makrely jsou levnější. Zajímavější jsou některé restaurace ve vnitrozemí, kde se asi musejí víc snažit. Tak například v restauraci Žiža zhruba tři kilometry od Supetaru nabízejí i tradiční pašticadu – hovězí maso, které se vaří ideálně 24 hodin v červeném víně, výborný je i jehněčí guláš. Za návštěvu stojí i tradiční hospody v Donjim i Gornjim Humacu. A co se týče sladkostí, nejlepší cukrárna je ve vesnici Povlja, malebně rozložené kolem hlubokého zálivu. Nabízejí tu tradiční chorvatské zákusky, a dokonce i původem maďarský kremeš.

Většina Čechů ale bydlí v apartmánech a často si vaří sama. Zatímco dřív byl problém na Brači rybu sehnat, dnes se to zlepšilo. Tradiční ribarnica je v Bolu, ale nově i v Sumartinu a nejlepší se ryba koupí brzy ráno na trhu v Supetaru. Výběr je široký a menší ryby jsou i za dobrou cenu. Výhodu samozřejmě mají rybáři, kteří si nějaký ten úlovek zajistí sami.

Z ostrova Brač se dá udělat i několik výletů do okolí. Soukromě trajektem ze Supetaru do Splitu, kde určitě stojí za zmínku Diokleciánův palác, postavený za římského císaře, na jehož ploše dnes stojí mnohé staré domy s kostelem a z jehož věže je nádherný pohled na celé historické centrum i na přístav. Do hlavního střediska Makarské riviéry města Makarská se rovněž dá dojet trajektem, pro změnu ze Sumartinu. Na Hvar, konkrétně do stejnojmenného města, které patří k nejhezčím v Dalmácii, se už musí organizovaně. Má to jednu nevýhodu, vlastně dvě, cesta malými loděmi trvá dost dlouho a chorvatští kapitáni zřejmě mají pocit, že turisté se neobejdou bez hlasité hudby. Je to docela velký přírůstek decibelů, až z toho člověk může rozbolet hlavu. Na Brač jezdím už deset let a pořád mám co objevovat. Ať už jsou to zmíněné památky nebo letoviska nebo vesnice ve vnitrozemí, jako je Prazhnica, Nerežišća nebo Ložišća s překrásným kostelem. A jako suvenýr se z Brače dají přivést drobné kamenné předměty od zdejších kameníků, například kulatý hmoždík s paličkou, které prodávají v městečku Pučišća.

Jevišovické zámky

Malé město Jevišovice, založené ve třináctém století, leží kousek od hlavní silnice z Jihlavy na Znojmo. Turista v něm uvidí hned dva zámky. Ten nazývaný Starý se poprvé zmiňuje v písemných pramenech v roce 1432. V šestnáctém století byl přestavěn na renesanční zámek, který patřil jevišovické větvi pánů z Kunštátu. Ti provedli raně barokní úpravy a naposled zámek doznal změn v devatenáctém století. Na zámku je v sezóně otevřena stálá muzejní expozice. Nový zámek, ve kterém je dnes domov důchodců, byl nejprve loveckým zámečkem. V roce 1879 na jeho místě postavili novogotický zámek. V současné době probíhá rekonstrukce zajímavého objektu obklopeného půvabným parkem s četnými sochami.

Těsně za městem stojí jedna z nejstarších kamenných přehrad, u níž je i malá pláž. Dobře občerstvit se při návštěvě Jevišovic lze například v pizzerii U Čadů.

TOST.CZ

- **Stavby pro veřejnost**
- **Stavby pro firmy**
- **Bydlení**

Ledeč nad Sázavou, tel.: 777 728 224

www.tost.cz

STAVBY PRO RADOST

V Plzni slaví 175 let

Tak posíláme
všechno nejlepší!

